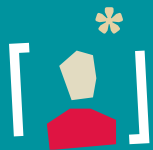

VREDESACTIE

bpost

PB-PP |
BELGIE(N)-BELGIQUE

Beste Vredesactie-sympathisant,

Een nieuw jaar betekent een nieuwe Actiekrant! En voor Vredesactie zelf staat 2024 ook voor een nieuw begin. We mochten namelijk trots het jaar inzetten met een team van nieuwe gezichten en oude bekenden. Samen vonden we nieuwe energie om een sterke werking in elkaar te steken. More power, more energy, and more insight equals a strong commitment to stopping the threat of violence anywhere!

En die hernieuwde energie vind je beslist terug in deze krant! Laten we eens kijken wat er allemaal op het menu staat.

We weten ondertussen dat de fossiele brandstoffeneconomie draait op het in stand houden en creëren van nieuwe van conflict-zones. Als we oorlogen wereldwijd een halt willen toeroepen, moeten we onze afhankelijkheid van de fossiele brandstoffeneconomie durven trotseren. Dit blijkt maar al te duidelijk in het dossier Fluxys, dat we dit voorjaar graag in een stroomversnelling willen brengen, maar ook in het geval van de geplande EastMed-pijplijn. Beide zijn verschijnselen van een economie die teert op geweld en de grootschalige schending van mensenrechten.

We brengen ook aan het licht hoe de Belgische overheid mee verantwoordelijk is voor het geweld in Gaza dankzij haar uitgebreide wapenexport. We analyseren de laatste ontwikkelingen en bekijken hoe Vredesactie zich inzet om de wapendoorvoer naar Israël aan banden te leggen. We zien voorzichtig resultaat voor onze recente acties, maar de strijd is lang nog niet gestreden!

Verder hebben we het jaaroverzicht van Tractie, ons trainers-collectief. Lees mee over waar ze zich het voorbije jaar hebben ingezet voor een gelijkwaardige en harmonieuze samenleving. Van actietrainingen tot trainingen rond LGBTQIA+ inclusiviteit, hun inzet voor een wereld waarin iedereen welkom is kende ook het voorbije jaar geen grenzen!

Maar geen enkele van deze initiatieven zou mogelijk zijn geweest zonder u, beste lezer! Met nog veel meer in petto, kijken we dan ook reikhalzend uit naar de rest van 2024.

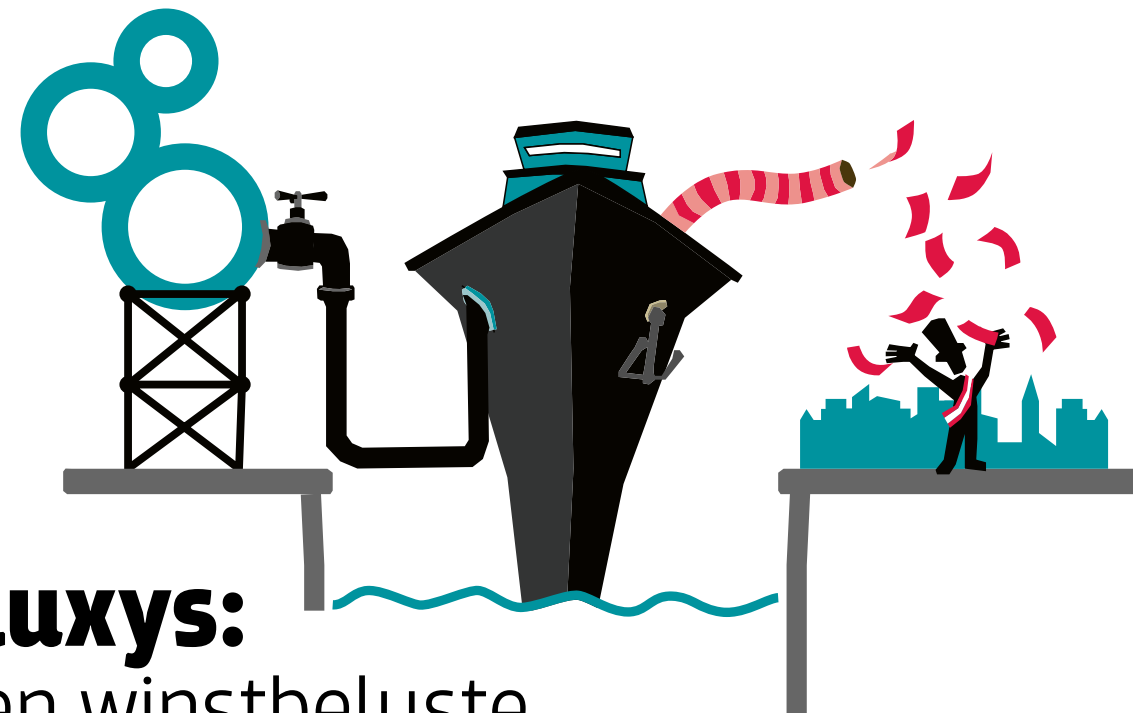

Fluxys: een winstbeluste multinational in publieke handen	3
België maakt handen vuil aan Israëliische oorlogsmisdaden: de laatste ontwikkelingen	8
De EastMed-pijplijn: leverancier van brandstof voor conflict	12
Tractie in actie: een terugblik op 2023	16
	20

meer Vredesactiekranten lezen?
vredesactie.be/krant.

Verantwoordelijke Uitgever: Stijn Suijs
Breughelstraat 31-33, 2018 Antwerpen

Fluxys: een winstbeluste multinational in publieke handen

Het Belgische gastransportbedrijf Fluxys speelt een cruciale rol in de export van Russisch gas en helpt Rusland daarmee de oorlog in Oekraïne te financieren. De Oekraïense staat bestempelt hen dan ook formeel als “Sponsors of War”. Fluxys gedraagt zich misschien wel als een winstbeluste multinational, maar helemaal zijn ze het niet. Het bedrijf is – via een aantal omwegen – namelijk van u en van mij. Hoe zit dat nu juist? Wij pluisten voor u een kluwen van aandeelhoudersstructuren uit om precies aan te tonen wie er nu juist de handen vuil maakt aan dat Russische LNG.

De aandeelhouders van Fluxys willen dit contract niet beëindigen” klonk het. Daar willen wij graag aan twifelen. Die aandeelhouders, dat zijn wijzelf!

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Twee jaar later woedt de oorlog nog steeds verder. De Europese Unie antwoordde met diverse sanctiepakketten en onder andere een embargo op Russische olie. Tegelijk viert de wapenindustrie feest: heel wat

landen stuurden wapens en ander militair materiaal richting Oekraïne. Het lijkt wel alsof geweld de enige overgebleven optie is. Maar niets is minder waar. Zeker in België resten er ons zelfs nog veel krachtigere opties dan wapens sturen.

Vandaag dweilen we namelijk met de kraan open: met gebalde woorden exporteren we wapens naar Oekraïne, maar tegelijkertijd blijven we op grote schaal de Russische LNG-handel faciliteren. De haven van Zeebrugge speelt daarin een sleutelrol. Nergens ter wereld wordt er zoveel Russisch LNG overgeladen op andere schepen als in Zeebrugge. Dit gebeurt via een speciale overslag-terminal die Fluxys voor dit

doel optrok. Het vloeibare gas wordt dan verder doorgevoerd naar bestemmingen buiten Europa, voornamelijk richting China. Wij gebruiken dit gas dus niet, en voor China zijn deze volumes zo marginaal in verhouding tot hun totale vraag naar gas, dat ze voor dit land nauwelijks voelbaar zijn. Waarom houden we deze dienstverlening dan überhaupt vol? Het wordt al snel duidelijk dat deze situatie onhoudbaar is, wanneer je beseft dat de winst hier de voorrang geniet, en niet de mensenlevens! Zeker als je weet dat Rusland in november 2022 de belastingen op de winsten van hun geëxporteerd LNG optrok van 20% naar 34%. De Russische staatskas boekt dus enorme totaalwinsten dankzij de export via België. Enkel op het vloeibaar gas dat Rusland via de haven van Zeebrugge exporteert buiten Europa, ontving het Kremlin daarmee al zo'n 800 miljoen euro in 2023! Daarmee kan Rusland bijvoorbeeld tienduizenden Iraanse kamikaze-drones aankopen om ze veelvuldig in te zetten tegen Oekraïense doelwitten. Fluxys krijgt voor deze samenwerking jaarlijks 50 miljoen euro van het Russische gasbedrijf "Yamal LNG". Omwille van Fluxys' bereidwillige medewerking aan deze LNG-export, benoemde het Oekraïens "Nationaal Agentschap ter Preventie van Corruptie" het bedrijf in december 2023 dus tot "International Sponsor of War". Geen verrassing dan, dat we verder moeten kijken dan enkel wapens sturen, als we de oorlog in Oekraïne willen stoppen. We moeten ook onze

afhankelijkheid van winsten uit de fossiele economie onder ogen durven zien.

Een kluwen waarin alle verantwoordelijkheid vakkundig verstopt wordt

Om te begrijpen waarom Fluxys indirect in handen is van de Belgische steden en gemeentes, en dus van u en mij, dienen we het concept van een intercommunale uit te leggen. Intercommunales zijn een typisch Belgisch recept en in essentie best simpel. Gemeentes krijgen een bepaalde taak – zoals het beheren van een gasnetwerk – toebedeeld vanuit een hogere overheid. Maar ze merken dat het vaak efficiënter is om die taak samen met nabij liggende gemeentes uit te voeren. Ze starten dan een samenwerkingsverband waarin verkozen politici zetelen die enerzijds de uitvoering van die taak overzien, en anderzijds strategische beslissingen nemen in verband met het bedrijf in kwestie. Wat in essentie efficiënt en overzichtelijk zou moeten zijn, wordt al snel een kluwen wanneer er voor diverse lokale opdrachten verschillende samenwerkingsverbanden worden opgezet. Al snel verdwijnt bij deze typisch Belgische werkwijze alle verantwoordelijkheid in een zwart gat. Zo ook bij het geval van Fluxys.

Het gasbedrijf waar we nu al meer dan een jaar campagne rond voeren is namelijk voor 77,4% in handen van de

Dat enkel de federale overheid of Europa deze situatie zouden kunnen oplossen, is gemakkelijk gezegd voor een bedrijf dat zelf de contracten afsluit.

Belgische steden en gemeenten. Groot was onze verbazing toen we op hun Algemene Vergadering in mei – waar we met een honderdtal actievoerders aanwezig waren – ontdekten dat we helemaal niet met verkozen politici in de zaal zouden zitten, maar slechts met één enkele vertegenwoordiger van de publieke holding Publigas.

Terug naar het tekenbord dus. Publigas is een overkoepelende holding die twaalf Belgische intercommunales onderdak biedt en coördineert. Concreet spreken we dan over de Vlaamse Energieholding, INTERGEM, IKA, IVERLEK, IMEWO, GASELWEST, Fluvius Antwerpen, IBEG, SOCOFE, IPFBW, FINIMO en INTERFIN. Achter dat alfabet aan acroniemen zitten zowat alle Belgische steden en gemeenten verstoppt. En, zoals u nu weet, zetelen onze verkozen politici in die intercommunales. Zij bepalen mee het beleid omtrent de Belgische gasnetwerken, én ze voegen de dividenden van Fluxys aan hun gemeentekas toe. Met andere woorden, die 77,4% van Publigas? Die behoort dus toe aan onze steden en gemeentes.

Onbewuste burgemeesters?

Het lijkt een moeilijk te ontwarren kluwen waar verantwoordelijke politici zich maar wat graag achter verstoppen. Dat bleek ook uit een artikel van Apache begin dit jaar. Zij bezochten de tien steden en gemeentes die het meest verdienen aan het contract tussen Fluxys

en Rusland: Antwerpen, Gent, Brussel, Schaarbeek, Anderlecht, Leuven, Turnhout, Molenbeek, Elsene en Ukkel. In dat artikel vielen de vragen van de journalist ofwel op een koude steen, ofwel werd ze van het kastje naar de muur gestuurd. Enkel in Gent wisten ze waarover de reporter het had en gaven ze haar een standaard antwoord.

Nochtans zijn de dividenden die deze steden opstrijken niet min! Zo ontving Stad Antwerpen naar schatting 3.7 miljoen euro in 2023. Voor Stad Gent was het 3 miljoen en Stad Brussel 1.7 miljoen euro. Wij verwachten van onze lokale vertegenwoordigers dat ze beseffen dat dit bloedgeld is. Dit voorjaar willen we dan ook graag met hen het gesprek aangaan.

Onze verkozen politici kunnen de koers van Fluxys namelijk veranderen. Ze hebben voldoende aandelen om hun stempel te drukken op het beleid en om het contract met Rusland op de agenda zetten. Dat enkel de federale overheid of Europa deze situatie zouden kunnen oplossen, is gemakkelijk gezegd voor een bedrijf dat zelf de contracten afsluit. Fluxys kan op z'n minst mee aan de kar trekken, aangevuurd door de lokale overheden zelf.

In elke gemeente wapperde het afgelopen jaar wel een Oekraïense vlag in solidariteit met de Oekraïense bevolking. Het wordt hoog tijd om die solidariteit om te zetten in daden. Daar gaan we onze gemeentebesturen dit najaar van overtuigen. We organiseren ons lokaal

Meer info op apache.be.

EEN WINSTBELUSTE MULTINATIONAL IN PUBLIEKE HANDEN

FLUXYS

Via de terminals van Fluxys wordt Russisch gas opgeslagen en nadien geëxporteerd naar de rest van de wereld. Dit zorgt voor een belangrijke bijdrage aan de Russische oorlogskas.

PUBLIGAS

Publigas is de voornaamste aandeelhouder van Fluxys. Het is een publieke holding die onderdak en ondersteuning biedt aan twaalf Belgische "intercommunales".

INTERCOMMUNALE

Een samenwerkingsverband van gemeenteraadsleden dat het beleid van onze gasnetwerken zou moeten bepalen, maar vooral de winsten van Fluxys aan de gemeentekas toevoegt.

JOUW GEMEENTE

Fluxys is via deze kluwen aan holdings en aandeelhouders dus voor 77,4% in handen van de Belgische steden en gemeentes.

Fluxys gedraagt zich misschien wel als een winstbeluste multinational, maar helemaal zijn ze het niet. Het bedrijf is – via een aantal omwegen – namelijk van u en van mij.

en eisen de democratische controle over onze energie-infrastructuur terug op. Zin om je verkozen vertegenwoordigers aan de tand te voelen? Goesting om je met je buurt te organiseren? Laat iets weten aan truike@vredesactie.be!

Wat kan jij concreet doen?

Doorheen deze campagne voerden we meermaals actie bij Fluxys, en kaartten we de oorlogsfinanciering als kritische

aandeelhouders aan op de Algemene Vergadering van mei 2023. Het management van Fluxys is klaarblijkelijk niet in staat om het probleem te erkennen en wijst elke verantwoordelijkheid van de hand. Ook gingen we verschillende keren in gesprek met federale kabinetten van Energie, Buitenlandse Zaken, en het kabinet van de Premier om Russische tankers middels een politieke beslissing de toegang tot onze haven te ontfagen. Nog steeds weigert de Federale regering een duidelijke positie in te nemen. “De aandeelhouders van Fluxys

willen dit contract niet beëindigen” klonk het. Daar willen wij graag aan twijfelen. Die aandeelhouders, dat zijn wijzelf!

Lokale besturen stelden hun vertrouwen in het management van Fluxys en in de federale overheid. Iets waar ze nu het slachtoffer van zijn, want voor zij die de touwtjes in handen hebben ontbreekt het duidelijk aan een moreel kompas. Het wordt dus hoog tijd voor de hoofdaandeelhouders om het roer terug in handen te nemen! En dat kunnen we enkel samen doen. Vorig jaar stuurden we samen al brieven naar lokale besturen om hen te sensibiliseren. Nu willen we echter een stap verder gaan. Lees hieronder wat jij in je gemeente kan doen:

1. Check de betrokkenheid van je eigen gemeente!

Op onze website publiceerden we hoeveel aandelen van Fluxys elke gemeente bezit. Zoek uit hoe het zit voor jouw gemeente, van welke intercommunale jouw gemeente deel uitmaakt, en wie haar politieke bestuurders zijn.

2. Wakker mee het debat in de gemeenteraad aan.

Hoe meer lokale besturen zich expliciet uitspreken tegen Russisch gas in Zeebrugge, hoe groter de druk op het management van Fluxys en de federale overheid wordt om

deze oorlogsfinanciering te stoppen. Agendeer deze kwestie via aanspreekbare gemeenteraadsleden. Op onze website vind je voorbeelden van vragen, factsheets en een voorstel van een motie die je daarbij kunnen helpen. Twijfel niet om ons te contacteren, we ondersteunen je graag!

3. Breng het debat hogerop: intercommunales, Publigas en Fluxys.

Fluxys werkt top-down: het management stuurt het bedrijf. Lokale overheden beperken zich tot het ontvangen van dividenden. Samen kunnen we de rollen omkeren, en een beleid dat mensenrechten respecteert afdwingen van het bedrijf. Op onze website publiceerden we de bestuurderslijsten (allen lokale politici) van de intercommunales die deel uitmaken van Publigas en dus van Fluxys. Schrijf hen aan, en vraag hen het punt te agenderen op de bestuursvergaderingen van de intercommunales. Ook daarvoor vind je hulpmiddelen op onze website, en ondersteunen we je graag.

AGENDA

- 12/03: Stop Fuelling War: info- en debatavond Gent
- 18/04: Stop Fuelling War: info- en debatavond Brussel

Kijk voor meer info ook eens op: www.vredesactie.be/stop-fuelling-war

Het logische gevolg van deze voorlopige maatregelen van het Internationaal Gerechtshof zou duidelijk moeten zijn: er kan absoluut geen wapendoorvoer of -uitvoer naar Israël meer plaatsvinden in ons land.

foto: Adel Setta
- @Mellunmanen

België maakt handen vuil aan **Israëlische oorlogsmisdaden**: de laatste ontwikkelingen

Dat ons land medeplchtig is aan de gruwelijke oorlogsmisdaden die Israël begaat, kaartten we in onze vorige krant al aan. Maar sinds we die uitstuurden, hebben we natuurlijk niet stilgezeten: we legden we de illegale wapendoorvoer via de haven van Antwerpen en de luchthaven van Bierset verder bloot, we zetten onze eerste juridische stappen, en we deden mee aan verschillende burgeracties. Graag geven we jullie een overzicht van de laatste ontwikkelingen.

Een duidelijk signaal van het Internationaal Gerechtshof

Terwijl we bij Vredesactie de afgelopen weken onze eerste juridische stappen zetten tegen de Belgische overheden, liep in Den Haag een rechtszaak, die nu al van historisch belang is!

In de procedure van Zuid-Afrika tegen Israël over de schendingen van de Genocideconventie, maakte het Internationaal Gerechtshof in zijn tussentijdse beslissing op 26 januari 2024 de voorlopige balans op van meer dan 100 dagen oorlog: 25.700 doden en meer dan 63.000 gewonden, meer dan 360.000 woningen vernietigd of zwaar beschadigd (wat neerkomt op 70% van

Een deel van de kruitdampen die we vandaag boven Gaza zien cirkelen zijn dus waarschijnlijk *made in Belgium*.

Ook jij kan nog steeds een steentje bijdragen:

- door klokkenluider te worden als je toegang hebt tot informatie over deze uit- en doorvoer via onze havens en luchthavens.
- door mee aangifte te doen over dit illegale wapentransport.

Meer info over deze acties vind je op vredesactie.be.

het totale huizenbestand), en meer dan 1,7 miljoen mensen op de vlucht. Dit alles op een bevolking van 2,1 miljoen mensen. De Wereldgezondheidsorganisatie rapporteerde dat 93% van de bevolking onvoldoende voedsel heeft en een kwart geconfronteerd wordt met acute hongersnood.

Dit alles maakt duidelijk dat Israël zijn verplichting om de burgerbevolking te beschermen absoluut niet naleeft. Integendeel, de oorlogshandelingen lijken meer op een vorm van collectieve bestraffing, gericht op het uitdrijven van de Palestijnse burgerbevolking. Het Internationaal Gerechtshof deed nog geen definitieve uitspraak, maar beschouwde de aantijging van genocide als voldoende plausibel en het dreigende risico daarvan groot genoeg om voorlopige maatregelen te rechtvaardigen.

Het logische gevolg van deze voorlopige maatregelen van het Internationaal Gerechtshof zou duidelijk moeten zijn:

Wapendoorvoer verder uit de doeken

We hebben de voorbije maanden besteed aan het zichtbaar maken van deze door- en uitvoer. Dit met eigen onderzoek, en door gerichte vragen aan parlementsleden en journalisten te bezorgen. Hiermee hopen we het nodige bewijsmateriaal te verzamelen voor de juridische stappen om die door- en uitvoer uiteindelijk te stoppen. Ons

er kan absoluut geen wapendoorvoer of -uitvoer naar Israël meer plaatsvinden in ons land. Al zeker omdat het geen nieuw fenomeen is dat het Israëlische militaire optreden hand in hand gaat met oorlogsmisdaden en ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht.

Vreemd dan, dat de Belgische overheden die conclusie al lang getrokken zouden hebben in hun officiële beleidslijn, maar in de praktijk nog steeds militair materiaal naar Israël sturen. Zo staat er bijvoorbeeld op de website van de Vlaamse overheid: "Geen uitvoer noch doorvoer wordt goedgekeurd die de versterking van de militaire capaciteit van de Israëlische krijgsmacht inhoudt."

Het is een weergave van het beleid dat tussen de federale en gewestregeringen in 2009 werd afgesproken, en dat elk van hen nog steeds moet volgen. Maar, zoals we reeds in het vorige nummer van de krant signaleerden, ziet de realiteit van de situatie er een pak anders uit.

onderzoek leverde al behoorlijk wat resultaten op.

De Israëlische luchtvaartmaatschappij Challenge Airlines, dat de luchthaven van Bierset als basis gebruikt, blijkt er sinds 7 oktober 2023 een heel ander vluchtschema op na te houden. In rustigere tijden vliegt het onder andere landbouwgoederen over vanuit Israël voor verdere

distributie in de Benelux. Aangezien die voornamelijk uit de Israëlische nederzettingen in Palestijns bezet gebied komen, is dit in eerste instantie al faciliteren van oorlogsmisdaden.

Sinds kort neemt de luchtvaartmaatschappij echter ook een rol op in de militaire bevoorrading van Israël, onder andere met vluchten tussen de VS en Israël. Toen het Israëlische ministerie van Defensie de eerste beelden publiceerde van de aankomende militaire ondersteuning, bleken die uit een vliegtuig van Challenge Airlines geladen te worden. De CEO kon moeilijk anders dan deze feiten toegeven. Om aan te tonen dat hij legaal te werk ging, legde hij dan ook prompt de vervoersvergunningen op tafel die daarvoor verleend waren door het Belgische ministerie van Economische Zaken. Die vergunningen vormen weliswaar geen onderdeel van de exportcontrole, maar wel van de controle op het veilig vervoer van gevaarlijke goederen. Onze federale overheid kan dus niet doen alsof ze nergens vanaf weet.

Door dezelfde veiligheidsvergunningen op te vragen in Antwerpen, kwamen we ook te weten wat er door de Israëlische rederij ZIM verscheept wordt via de haven van Antwerpen. Zo blijken er het voorbije jaar bijna 250 ton munitie en 20 ton onderdelen voor ontstekingsmechanismen doorgevoerd te zijn, vermoedelijk afkomstig uit Duitsland. Dit alles zonder doorvoervergunning en dus in strijd met de geciteerde beleidsrichtlijn van het Vlaamse Gewest.

Bij de vorige posterkrant stuurden we een modelklacht mee waarmee in

verschillende steden al klachtenacties georganiseerd zijn. Die bleek dus spot on! Vredesactie heeft met deze bewijsstukken dan ook een klacht met burgerlijke partijstelling ingediend tegen de wapendoorvoer in kwestie. Hierdoor kan de klacht niet stilzwijgend geseponeerd worden, maar wordt er een onderzoeksrechter op de zaak gezet. Op die manier is het in 2020 gelukt om de doorvoer van militair materiaal richting

foto: Miles Fischler
- @milesfischler

Saudi-Arabië door Bahri te stoppen. En nu proberen we dus hetzelfde te doen met ZIM en Israël. We nodigen eveneens andere organisaties uit om zich bij onze klacht aan te sluiten.

Niet enkel doorvoer! Belgisch buskruit naar Israël

Terwijl de doorvoer van Challenge Airlines en ZIM ons land medeplichtig maakt aan oorlogsmisdaden, wordt er ook Belgisch militair materiaal naar Israël uitgevoerd. De Belgische explosieven-fabrikant PB Clermont, nu deel van de Franse Eurenco-groep, voerde vorig jaar 48 ton buskruit uit. Het laatst bekende transport met een uitvoervergunning van de Waalse overheid was op 30 november. Dit terwijl het Iraanse offensief in alle hevigheid woedde! Het officiële verhaal is nu dat dit buskruit bedoeld is voor eindgebruikers buiten Israël en dus niet in strijd is met de eerder gemaakte afspraken.

We hebben echter serieuze twijfels bij deze officiële versie. Sinds 2016 blijkt België een steeds groeiende exporteur van buskruit naar Israël. In 2021 - het laatste jaar waarvoor we gegevens hebben - bleek België in te staan voor 53,3% van de volledige buskruit-import van Israël en had ons land zelfs de VS als leverancier voorbijgestoken. De bestemming, het bedrijf Elbit, is ook de vaste leverancier van munitie aan het Israëlische leger. Het is dus ongeloofwaardig dat al dit buskruit voor eindgebruikers "buiten

Israël" zou zijn. Een deel van de kruitdampen die we vandaag boven Gaza zien cirkelen zijn dus waarschijnlijk *made in Belgium*.

Nu zelfs het Internationaal Gerechtshof een aantijging van genocide plausibel vindt, lijkt het ons dan ook logisch om ook deze uitvoervergunning volledig in te trekken. Vredesactie heeft daarom, samen met een reeks andere middenveldorganisaties, een ingebrekestelling gestuurd naar Waals minister-president Di Rupo. Deze ontwikkelingen, in combinatie met een steeds groter publiek verzet tegen de Belgische wapenexport, zorgden er op 5 februari al voor dat Het Waalse Gewest tijdelijk twee licenties voor de export naar Israël opschortte voor de Luikse buskruitfabriek PB Clermont. Helaas is de maatregel maar tijdelijk. En aangezien ook deze licenties werden toegekend "omdat de eindgebruikers zich buiten Israël zouden bevinden", mogen we verwachten dat PB Clermont er alles aan zal doen om opnieuw te kunnen uitvoeren. De strijd is dus nog niet gestreden!

foto: Gastivists Collective

De EastMed-pijplijn: leverancier van brandstof voor conflict

Sinds de ontdekking van grote gasvelden in de Oost-Middellandse Zee, worden plannen opgesteld om dat gas in het Europese net te kunnen injecteren. De Russische invasie van Oekraïne spoorde de EU aan om haar afhankelijkheid van Russisch gas af te bouwen, en andere bronnen aan te boren. Het ruilt echter consequent de ene conflictbrandstof voor de andere in. De EU zet namelijk in op verhoogde import vanuit Azerbeidzjan, vanuit de VS, en ... vanuit Israël! Een kort relaas over een nieuwe brandstof uit oude conflicten.

foto: Israel Defense Forces

Groeiende rivaliteit in de regio

In de afgelopen 20 jaar werden verschillende gasvelden ontdekt in het oosten van de Middellandse Zee. Deze zijn zo groot dat ze de plaatselijke vraag naar gas overstijgen. Europa bood zich al snel gewillig aan als afzetmarkt. Landen rond dit deel van de Middellandse Zee konden met de ontdekking van deze gasvelden dus hun eigen energie-onafhankelijkheid nastreven, of grote inkomsten in het vooruitzicht stellen door exportplannen aan te vatten. Geen export zonder infrastructuur uiteraard. Een van de infrastructuurplannen die deze export mogelijk kan maken is de EastMed-pijplijn: die zou vertrekken vanuit de gasvelden in Israëlische wateren en via Cyprus en Griekenland naar Italië verder lopen om daar verdeeld te worden onder de rest van Europa.

foto: Israel Defense Forces

foto: Fossil free London

In combinatie met het gebrek aan een eenduidig kader dat de ontginningsrechten op een heldere manier verdeelt onder de betrokken landen, gaven deze grote belangen aanleiding tot een groeiende rivaliteit. De hele regio lijdt onder onopgeloste spanningen en wedijver over verdeelingsleutels. Zo stelden Turkije en Libië in 2019 een verdeelingsleutel op die hen het grootste deel van de ontginningsrechten toekende. In 2020 kwamen Egypte en Griekenland met een tegenvoorstel: een radicaal andere verdeelingsleutel, uiteraard in hun voordeel. Een akkoord dat voor iedereen werkt is nog niet in zicht, wat leidt tot een verdere militarisering van de maritieme regio. De aanvaring tussen een Turks en een Grieks militair schip voor de kust van Cyprus in 2020 moet dus in dit licht begrepen worden, en onderstreept de nefaste impact van de honger naar fossiele brandstoffen op de regionale vrede en veiligheid.

Deze conflicterende visies geven natuurlijk ook aanleiding tot een reeks bilaterale spanningen, o.a. tussen Turkije en Griekenland, Turkije en Cyprus, Israël en Libanon, en Israël en Palestina. In dat laatste geval wordt er natuurlijk niet onderhandeld: het repressieve Israël verbiedt Palestina om de gasbronnen in haar territorium te ontginnen, maar pompt wel zelf gas voor de kust van Gaza waarmee het haar militair apparaat verder kan uitbouwen, dat nu volledig ingezet wordt voor hun offensief in Gaza.

Van conflictgas naar conflictgas: Europa's "Project of Common Interest"

Grondstoffen creëren op zich geen conflict. De onstilbare honger ernaar doet dat wel. Het feit dat Europa nog steeds bereid is om op grote schaal fossiel gas te verbranden, is dus een onderliggende drijfveer voor bovenstaande spanningen. Hoe zit dat nu concreet? In 2013 bestempelde de Europese Commissie de EastMed-pijplijn als een "project van gemeenschappelijk belang". Dit impliceert niet enkel snelle en lakse verguningsprocedures, maar ze bieden ook de financiële stimulans om de nodige haalbaarheidsstudies uit te voeren. Dit leidde voorsnog niet tot een finale beslissing om de pijplijn te laten bouwen. De regionale geschillen, maar ook de twijfelachtige economische haalbaarheid van het technisch uiterst complexe project, spelen daarin een grote rol.

De Russische invasie wakkerde de Europese drang naar het Middellandse gas echter opnieuw aan. Dit mondde uit een "Memorandum of Understanding" dat op 15 juni 2022 ondertekend werd door de Europese Commissie, Egypte en Israël. Daarin spraken de verschillende partijen de duidelijke intentie uit om grote volumes Israëlisch en Egyptisch gas naar Europa door te sluisen. Dat Europa zich daarmee toegang zou verschaffen tot "conflictvrij gas" is

echter een illusie. Dit werd helaas nogmaals benadrukt na de gebeurtenissen van 7 oktober en het Israëlische offensief sindsdien. Schrijnend echter is dat de Europese Commissie de EastMed-pijplijn op 28 november 2023, bijna twee maanden na de uitbraak van geweld in Israël en Gaza, opnieuw als "Project of Common Interest" benoemde. De grootschalige aankoop van Israëlisch gas wordt dus nog steeds expliciet aangemoedigd door Europa! Wat betekent die deal voor Israël? Laten we even inzoomen.

Meer gasinkomsten = meer militaire capaciteit voor Israël

Israël was tot voor kort sterk afhankelijk van de import van fossiele brandstoffen om in haar energiebehoefte te

foto: Fossil free London

foto: Euronews

Schrijnend echter is dat de Europese Commissie de East-Med-pijplijn op 28 november 2023, bijna twee maand na de uitbraak van geweld in Israël en Gaza, opnieuw als “Project of Common Interest” benoemde.

voorzien. Na de ontdekking van gasvelden in wateren waar Israël aanspraak op maakt, startte het land echter zelf met gasproductie. Sinds enkele grotere gasvelden in de productieve fase kwamen (Tamar in 2014, Leviathan in 2019), werd Israël al snel een netto-exporteur van gas. Dat gas is momenteel bestemd voor buurlanden Egypte en Jordanië, maar tegen 2030 wil Israël haar huidige productiecapaciteit verdubbeld zien, liefst tot 25 á 30 bcm. Met hun huidige infrastructuur kan Israël echter slechts een fractie van het gas effectief exporteren. De plannen voor de EastMed-pijplijn brengen dus soelaas: enkel door middel van een uitbreiding naar een grotere

infrastructuur kan Israël haar gas van de hand doen.

Hoewel die geprojecteerde volumes op wereldniveau minder betekenisvol zijn, zijn ze dat wel voor de regionale machtspositie van Israël, alsook voor haar staatskas! Enkel in 2023 ontving de Israëlische staatskas al zo'n 1,75 miljard dollar aan belastingen uit haar gassector. Met de expansieplannen – die dus afhankelijk zijn van infrastructuur zoals de EastMed-pijplijn – wordt er een verdubbeling van die opbrengsten voorzien in de loop van de volgende 10 jaar. Kan Europa hier moedwillig aan blijven meewerken, zeker gezien de huidige omstandigheden?

Geopolitieke implicaties voor Europa

Zelfs los van de enorme ecologische urgentie die ons dwingt om geen nieuwe fossiele infrastructuur te bouwen, zijn er dus ook voldoende andere aanleidingen om dit project definitief van de tafel te vegen. Europa ruilt met haar plannen voor EastMed-pijplijn dus de ene conflictbrandstof voor de andere in. Echter, dat inruilen is relatief, want Europa importeerde nog nooit zoveel Russisch LNG als in 2022-23. Verder zorgt de interesse in het gasveld in Egyptische wateren ervoor dat Europa een oogje dichtknijpt voor de grootschalige repressie waarmee de Egyptische militaire dictatuur zich in het zadel houdt. En met de sterk stijgende gasinkomsten kan Israël haar leger versterken – een leger dat momenteel ingezet wordt voor grootschalige aanvallen op een burgerbevolking, met in de afgelopen maanden bijna 26.000 burgerslachtoffers als gevolg. Met de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van 26 januari zijn alle landen die het genocide-verdrag ondertekenden nu verplicht om actie te ondernemen om die genocide te voorkomen. De versterking van het Israëlisch leger druist daar dus volop tegenin.

Los van de impact van de EastMed-pijplijn en de regio waarin het gas zich bevindt, zou dit project ook een duidelijk nefaste impact hebben op Europa zelf. Momenteel klaagt Europa dat Rusland fossiele brandstoffen inzet als wapen.

Dat enkel Rusland de fossiele brandstoffenhandel op een politieke manier zou inzetten, is echter een serieuze misvatting. Met de EastMed-pijplijn maakt Europa zich wederom afhankelijk van dictatoriale en oorlogszuchtige regimes (Israël, Egypte en mogelijks Turkije), waardoor deze een hefboom in handen krijgen om Europa onder druk te zetten. Dat Turkije zich bereid toont tot dergelijke chantage was al duidelijk van de manier waarop het land vluchtelingenstromen inzet om de druk op Europa op te voeren.

Hoog tijd voor een ander waardenkader

Het is duidelijk dat Europa het achterhaalde uitgangspunt van “oneindige economische groei boven alles” blijft hanteren. En van daaruit pretendeert het recht te hebben om alle energie (fossiel of niet) in een wijde omtrek op te slopen. De humanitaire en ecologische impact, en de oplopende geopolitieke spanningen die een direct resultaat zijn van die onstillbare energiehonger, worden als bijzaak onder de tafel geschoven. Hoog tijd om deze waanzin een halt toe te roepen. Mensenrechten, sociale rechtvaardigheid en ecologische leefbaarheid zouden onze keuzes moeten bepalen. De opbouw van een nieuwe fossiele infrastructuur die oorlog financiert en regionale spanningen opdrijft past daar dus niet in thuis. Stop Fuelling War, Start Global Justice!

Los van de impact van de EastMed-pijplijn en de regio waarin het gas zich bevindt, zou dit project ook een duidelijk nefaste impact hebben op Europa zelf.

Tractie in actie: een terugblik op 2023

Het afgelopen jaar mocht Tractie, de trainersgroep van Vredesactie, weer verschillende sociale bewegingen ondersteunen op hun pad naar een meer inclusieve en gelijkwaardige wereld. Waar zorgden de trainers van Tractie in 2023 voor handvaten, vaardigheden en inzichten die bijdroegen aan sociale verandering?

Inclusieve besluitvorming voor SAM vzw

Voor het Steunpunt Mens en Samenleving (SAM vzw), dat sociale professionals ondersteunt, mochten we een tweedaagse training geven rond inclusieve besluitvorming in groepen. Mensen die werken met kwetsbare doelgroepen staan dicht bij de basis, en groepswork speelt dan ook een belangrijke rol in de dagelijkse praktijk. Het is een krachtige manier om enerzijds de groepsleden zelf te versterken en anderzijds om individuele situaties van groepsleden te overstijgen en op zoek te gaan naar gemeenschappelijke problemen en oplossingen.

Maar welke tools zijn er om al die verschillende stemmen te kunnen betrekken? Hoe ga je bewust om met verschillende niveaus van participatie tijdens een besluitvormingsproces? Hoe kan je samen beslissingen nemen? En wat is het verschil tussen consent en consensus? Tractie vulde de toolbox van deze professionals aan met methodieken en handvaten zodat ze die konden uittesten met hun groep.

Visie en strategie bij Wooncoalitie

Sociale verandering komt er niet op één dag. Zoiets teweegbrengen is namelijk geen sprint, maar een marathon. Daarom vroeg de Wooncoalitie aan Tractie om

een dag rond visie en strategie te begeleiden. Gentse organisaties bundelden daarin de kracht om het recht op wonen te verdedigen. Vijftien mensen die actief zijn in de Wooncoalitie gingen aan de slag om de rol van het samenwerkingsverband uit te klaren en om een strategie uit te stippelen tot aan de lokale verkiezingen van 2024. Daarnaast hebben we de organisatiestructuur op punt gezet, en verdeelden we rollen en taken. De resultaten van de dag: een stevig fundament voor toekomstige samenwerking en concrete afspraken voor volgende stappen.

In actie met Doe Deurne Dicht

Directe actie is een cruciaal element voor verandering. Doe Deurne Dicht, een burgercollectief dat zich inzet voor de sluiting van de luchthaven van Deurne, komt regelmatig in actie. Ter voorbereiding vroegen ze Tractie om een actietraining, waar we de basis meegaven rond veiligheid en zorg tijdens acties. Wat moet ik me voorstellen bij arrestatie en wat zijn mijn rechten? Hoe nemen we snel beslissingen als de geplande actie toch onverwachts anders uitdraait? Hoe kunnen we zorg dragen voor elkaar - voor, tijdens en na de actie? Want als we actie voeren, willen we niet alleen dat de actie lukt, we willen ook dat iedereen die eraan meedoet zich veilig voelt. Een actietraining is daarom de beste voorbereiding en meteen ook een leuke manier om met elkaar kennis te maken!

Wil je weten wat Tractie voor jouw groep kan betekenen? Het grootste deel van ons aanbod vind je terug terug op www.tractie.be, maar je kan ons ook altijd een mailtje sturen op training@vredesactie.be voor meer info!

“When we change our daily lives - the way we think, speak and act - we change the world.”

- Thích Nhất Hạnh

Tractie-trainers leren zelf bij: LGBTQIA+ inclusiviteit

"In any nonviolent campaign there are four basic steps: collection of the facts to determine whether injustices exist; negotiation; self-purification; and direct action."
- MLK Jr.

We organiseren regelmatig ook interne vormingen voor de trainers van Tractie. Zo ging het al over thema's zoals dekolonisatie*, klassisme**, en conflict en mediatie. Samen met de trainers van Labo vzw volgden we vorig jaar ook een workshop rond LGBTQIA+ inclusiviteit***. We nodigden hiervoor Feros uit, een trainerscollectief dat workshops geeft rond weerbaarheid, inclusiviteit en solidariteit.

Zo hadden we het bijvoorbeeld over genderidentiteit en genderexpressie, inclusieve taal, systemische onderdrukking, bondgenootschap, en het belang van intersectionaliteit. We namen de mogelijke obstakels voor LGBTQIA+ deelnemers onder de loep en bespraken welke stappen we kunnen ondernemen om die drempels bij onze eigen workshops te verlagen.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- We staan stil bij ons eigen referentiekader en zullen een diversiteit van bronnen raadplegen die ook andere perspectieven belichten. Specifiek gaat het om niet-witte, Eurocentrische kaders.
- We installeren een *braver & caring space* tijdens onze trainingen zodat we moeilijke gesprekken niet uit de weg gaan en zorgzaam om kunnen gaan met kwetsingen.
 - Actief bondgenootschap begint bij empathie voor elkaar en erkenning van systeemkritiek.
 - Het normaliseren van voornaamwoorden is niet reduceerbaar tot het gebruiken van enkel 'hij', 'zij' en

'die'. Opties zoals 'maakt niet uit', 'nog zoekende', 'weet het niet', en 'andere' (bijvoorbeeld neo-voornaamwoorden) zijn er ook.

Als voorvechters voor sociale verandering willen we niet alleen werken tegen sociale onrechtvaardigheid maar ook voor een inclusievere, gelijkwaardige, en meerstemmige wereld. Met Tractie willen we hier mee aan bouwen en dat doen we met hoofd, hart en handen

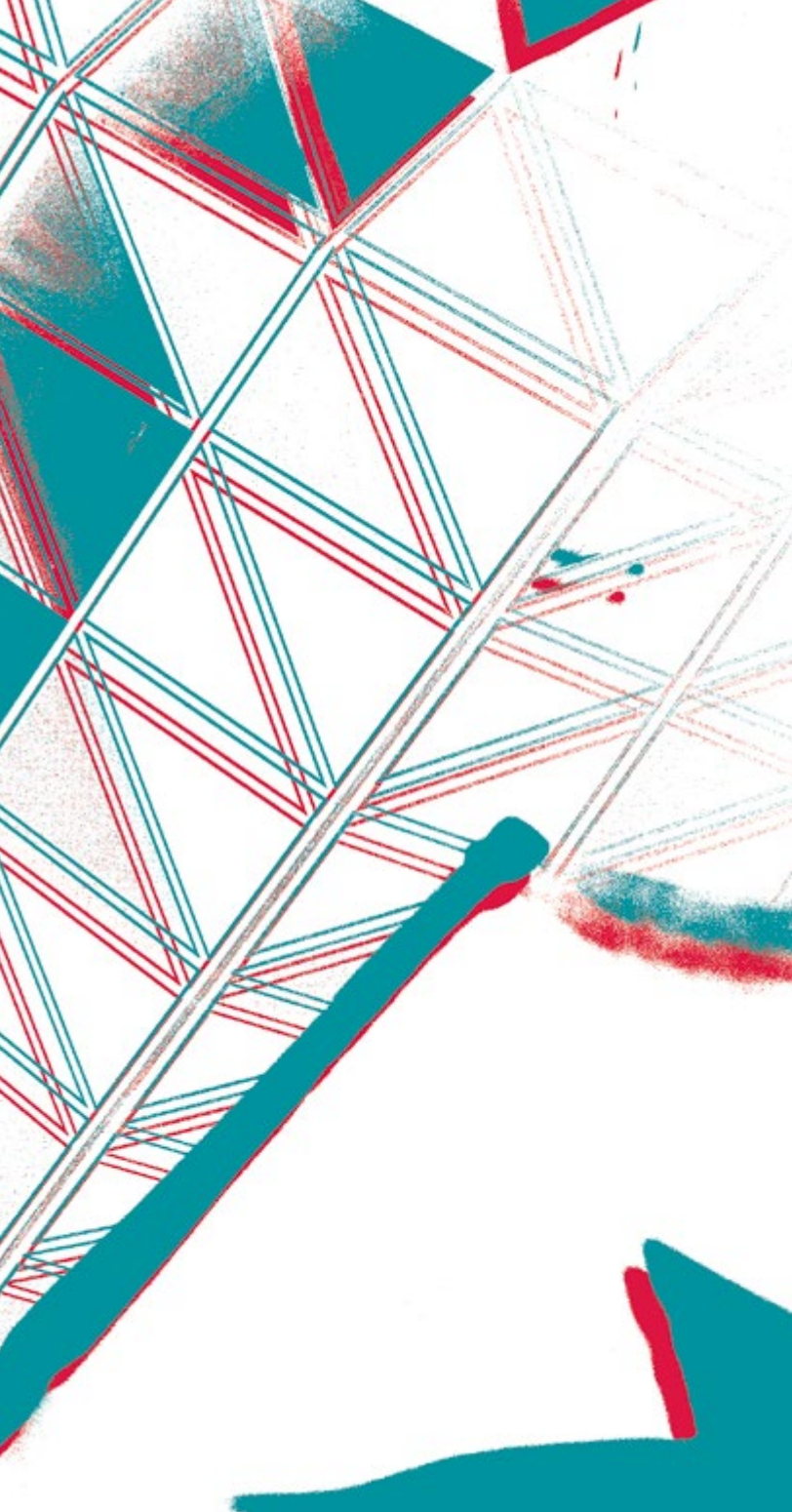
De trainersgroep van Tractie werkt op vrijwillige basis. Het is dankzij onze donors en giften dat wij levenslang bijleren kunnen faciliteren zowel bij andere sociale veranderaars als binnen onze eigen trainersgroep. We werken met een solidariteitsschaal, waarbij we de financiële bijdrage voor een training laten afhangen van de financiële draagkracht van het collectief en hun leden. Zo dragen grotere instellingen en NGO's rechtstreeks bij tot het versterken van kleinere initiatieven.

We hopen dit jaar, in 2024, ons werk verder te mogen zetten en onze trainersgroep uit te breiden!

* Dekolonisatie is een proces gericht op het ontmantelen van koloniale machtsstructuren.

** Klassisme, of klassendiscriminatie, is discriminatie op basis van vooroordelen over mensen die tot een bepaalde sociale klasse behoren.

***: LGBTQIA+ is een verzamelterm om de diversiteit aan gender en seksuele oriëntaties te benoemen. De letters zijn een afkorting voor: Lesbian, Gay, Bisexual, Trans, Queer, Intersex, en Asexual, en de '+' staat voor alle andere seksuele/romantische oriëntaties en genderidentiteiten die onder geen van deze termen valt.

Vredesactie is een pluralistische vredesbeweging die radicaal pleit voor een maatschappij waarin conflicten worden opgelost zonder geweld of het dreigen ermee. Vredesactie is een motor voor het ontwikkelen van een geweldloze strategie en actie. Met de campagne ikstopwapenhandel.eu verhinderen we dat wapenhandelaars hun oorlogstuig verkopen of ijveren voor soepele exportregels. En met onze campagne Stop Fueling War trachten we de fossiele brandstoffeneconomie en diens afhankelijk van globale conflicten aan banden te leggen – dit zowel met burgerinitiatieven en geweldloze protestacties als met juridische stappen. Als pacifistische beweging lanceren we continu initiatieven met als doel de afbouw van economisch-politieke systemen en industrieën die wereldwijd oorlog in stand houden.

Vredesactie is aangesloten bij de War Resisters' International (WRI), een wereldwijd netwerk van organisaties, groepen en personen die allen de WRI-beginselverklaring onderschrijven: 'Oorlog is een misdaad tegen de mensheid. Daarom ben ik vast besloten geen enkele vorm van oorlog te steunen en te ijveren voor de opheffing van alle oorzaken van oorlog'.

www.vredesactie.be
contact@vredesactie.be
03 281 68 39
Breughelstraat 31
2018 Antwerpen

Word Partner van Vredesactie
geef financiële steun via een vaste opdracht op BE02 5230 4030 0040.